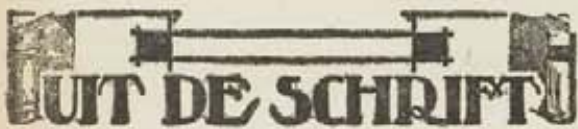

tiel ons zegt heeft God ons geopenbaard in Zijn Woord. Er is niet een tegenstelling tusschen het eenvoudig geloof van het kind van God en datgene, wat wij door wetenschappelijke studie hebben verworven. Er is zelfs geen grens in den zin van een onderscheiding tusschen een „dit“ en een „dat“. Het is eenvoudig een kwestie van meer of minder.

Wij moeten wel oppassen, dat wij niet vervallen in de oude ketterij van een impliciet en een expliciet geloof.

In wezen is een tegenstelling tusschen hetgeen de Schrift mij zegt als eenvoudig geloof en hetgeen de belijdenis leert en hetgeen de dogmata der kerk zeggen niet aanwezig; en het nadruk leggen op deze onderscheiding kan heel spoedig leiden tot een onbijbelsche en ongereformeerde beschouwing; terwijl het bij zijn denken uitgaan van die onderscheiding in feite ongereformeerd is.

J. W.

Een bede om den zegen der rechtspersoonlijkheid. (Na Nieuwjaar.)

O aarde! bedek mijn bloed niet; en voor mijn geroep zij geen plaats.

Job 16:18.

Wij zijn het nieuwe jaar ingetreden. Praktisch wil dat zeggen: wij schoven weer dicht op naar den dood.

Maar wij voelen het anders; — want deze laatste gedachte reserveeren wij speciaal voor den oudejaarsavond; doch op nieuwjaarsmorgen spraken we erg druk over het leven.

Welnu, — hebben wij recht op en in dat leven? Durven wij het als rechtspersoonlijkheid het onze noemen?

Rechtspersoonlijkheid, — dat is den éenen keer een ding, dat ons verschrikt, den anderen keer iets, dat ons vertroost.

Het wil altijd zeggen, dat men geen leven der toevalligheid leeft, dat men niet buiten het recht en zijn ordeningen om kan gaan; en dat dus altijd al onze levensuitingen kwesties van het recht zijn.

Hebben wij nu geen vrede met ons zelf, en vreezen wij met een „angstige vrees“ dat recht, wijl wij niet ermee in overeenstemming zijn, dan is de rechtspersoonlijkheid een ding, dat ons verschrikt.

Zoo is het met Job in hoofdstuk 14. Daar bidt hij feitelijk tot God, dat deze hem maar loslate, dat hij niet meer Job's wegen naga, dat hij Job maar plaatse buiten die lastige en vermoeiende sfeer van het recht.

Aan den anderen kant echter durft Job in hoofdstuk 16 toch niet de consequenties van dit wonderlijke gebed van daareven aan. Wanneer het eens heusch zoo komen mocht, zooals Job gevraagd heeft in hoofdstuk 14, — wat zou dan de dood van Job wel beteekenen? Die dood was dan „dierbaar“ in niemands oogen. Want wie maalt er nu om het sterven van één, die geen rechtspersoonlijkheid bezit? Niemand. En de gedachte, dat hij zoo volmaakt gebagatelliseerd zou worden, verschrikt Job dermate, dat hij bidt, daarvan te worden ontheven. O aarde, bedek mijn bloed niet. Hier vraagt Job den zegen der rechtspersoonlijkheid voor zijn lichaam. En dan voorts: voor mijn geroep zij geen plaats. Hier vraagt Job den zegen der rechtspersoonlijkheid voor zijn geest. Want dat lichaam van Job wordt als levend lichaam door het „bloed“ aangeduid. Wanneer dat bloed zou vloeien, weg zou vloeien, en het zou dan zoo maar door de aarde bedekt worden, dan zou daarmee het geval Job zijn afgelopen, op dezelfde manier, als welke eens door een wijze theokietische vrouw is geteekend. Zij kwam n.l. zoo te zeggen, dat, wanneer wij sterven, het ongeveer net zoo is, als wanneer men wat water in het mulle zand onder de brandende zon uitgiet: na een poosje ziet men er niets meer van. Ach, indien nu zoo het bloed van Job door de aarde opgeslurpt wordt, wat heeft dan Job's heele geval beteekend? O aarde bedek mijn bloed niet! Laat mij rechtspersoonlijkheid blijven, o God! Laat de roep van mijn bloed niet verlinken, en de kleur van mijn bloed niet verbleeken.

En wat den geest van Job betreft, — zijn „geroep“ moet „geen plaats“ vinden. Het moet niet binnen een paar kerkmuren opgesloten blijven, maar het moet dóórklanken. Het moet de menschen aangaan, en hen bewegen. Het moet komen tot God, en Hem bewegen. Het moet nooit stil blijven staan, maar steeds weer echo vinden en weerkaatsing.

Want in het bloed van Job ligt zijn leven. En in den roep van Job spreekt zich zijn leven uit, spreekt hij zich uit, getuigt zijn geest van wat dien geest omtrent hemzelf bekend is.

De zegen van de rechtspersoonlijkheid, — of,

— ja, wat komt er in het andere geval? Staan wij hier voor een keus? Is het dilemma voor ons nieuwe levensjaar: rechtspersoonlijkheid of niet?

Neen, zoo is het niet gesteld. Het dilemma is alleen maar dit: de rechtspersoonlijkheid in zegen, of de rechtspersoonlijkheid in vloek.

Want rechtspersoonlijkheid behoudt men nu eenmaal altijd. Die is gegeven in de schepping. En in het werkverbond. Daarin heeft God reeds den mensch geklemd binnen de tangen der wet. En nadien komt de mensch daar nooit van af. Al mag hij zijnerzijds het verbond verbroken hebben, en dan ook roepen aan het eind der dagen, bang als hij is voor de gevolgen van zijn eigen daad: bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons, d.w.z. o aarde, bedek ons bloed wel, en onze roep worde zoo dadelijk gesmoord, — het baat hem niet. Want een rechtspersoonlijkheid blijft hij. En dus wordt aan hem de vrucht der rechtspersoonlijkheid bediend, al is de vrucht ook nog zoo wrang en bitter. Zijn bloed wordt niet in de aarde bedekt, maar het wordt, gelijk Ezechiël 24 uitdrukt, op een gladde steenrots gelegd, dat iedereen het kan zien. Want het geval van iemand leven wordt nooit bij God gebagatelliseerd. En daarom komt alles wat hij doet in het gericht, en wordt zijn roep, de diepste, wezenlijkste uiting van zijn geest, in eeuwigheid geplaatst in rechtsverband.

Dus is de eenige vraag slechts, of wij met Gods recht in vrede leven, ja dan neen.

Doen wij dat niet, dan zal het nieuwe jaar ons als rechtspersoonlijkheid zien treden in een conflict, dat juist voor een rechtspersoon onontkoombaar, onontwikkbaar is.

Dus is de eenige wijsheid in deze dagen van crisis, en van zorg, en van onzekerheid, dat wij onze onveranderlijke rechtspersoonlijkheid durven begeeren, wijl wij door Christus Jezus met Gods recht verzoend zijn. Indien ons leven in Hem verborgen is, dan is Zijn dood ons toegerekend. Zijn bloed nu is niet door de aarde bedekt, doch als het bloed van den tot zonde gemaakte uitgestort voor de oogen Gods. En zijn geest kwam roepende tot God, en vond daar het oordeel der verlaten, de straf over alle zonden.

Toen heeft die Christus voor diezelfde vierschaar het recht om te leven, en om te heerschen, voor zich veroverd.

En sedert is de mogelijkheid voor ons gegeven, en de zekerheid bovendien, om den ZEGEN te genieten van de rechtspersoonlijkheid.

Want Christus' onbedekte bloed spreekt betere dingen dan Abel.

En Christus' den ganschen hemel vervullende stem spreekt dagelijks om voor ons te bidden.

En zoo alleen durven wij het nieuwe jaar weer ingaan.

K. S.

Pluriformiteit der kerk en epigonisme (nieuwe reeks). VII.

Bezieet men nu de door ons geciteerde uitspraken van dr. A. Kuyper eens wat nader, dan vindt men enkele incongruenties, waarover op den duur niet zal kunnen heengelopen worden.

We willen enkele punten accentueeren.

a). Men lette er al dadelijk op, dat in de door ons gegeven citaten enerzijds een poging gedaan wordt, om de belijdenis te doen spreken, en te betoogen, dat de „pluriformiteit der Kerken“ „confessioneel geijkt“ heeten mag (citaat A), en anderzijds erkend worden moet, dat dit toch eigenlijk niet best te bewijzen valt (citaat B), terwijl al dadelijk aan het begin der redeneering een stelling geponeerd wordt, die van de belijdenis zich feitelijk verwijderd. Immers, wat dit laatste aangaat, door dr. Kuyper wordt beweerd, dat de „Kerk van Christus“ wel „alleenzaligmakend“ is, maar dat ze dit slechts is: „mits niet als instituut opgevat“ (citaat A). — Nu worden we altijd een beetje voorzichtig, als wij over iets of iemand lezen, dat men het of hem niet moet opvatten „als“ dit of dat. Gewoonlijk toch zien geen mensch daar kans toe. Ik kan iemand niet opvatten „als lichaam“, of „als ziel“, of „als stof der aarde“, of „als geest“, of als verbintenis van haren, spieren, nagels, beenderen, klieren“ etc. Dergelijke abstracties lukken zelfs den filosoof niet, al werkt hij er nog zoo vaak mee. Maar ze lukten vooral aan de opstellers der belijdenis niet, om de eenvoudige reden, dat ze er niet aan dachten, met dergelijke abstracties te werken. Als ze in de belijdenis spraken over de kerk, buiten welke geen zaligheid (zéker, certa, Conf. helv. post.) was, dan dachten ze natuurlijk niet aan het instituut „op zichzelf“ (het bestaat trouwens niet op zichzelf), doch ze dachten het wel degelijk erbij. De Conf. Helv. poste-

rior 1562 zegt: wie met Gods ware kerk geen gemeenschap houden, doch zich van haar afscheiden, separeren, kunnen niet voor Gods aangezicht leven: Christus geeft zich aan de uitverkorenen in de Kerk te genieten. De Catechismus van Genève, 1545, laat den leerling met alle stelligheid (omnino) verzekeren, dat er buiten de Kerk niets anders is dan dood en verderf (damnatio et exitium); dat wij dus ongeveer hetzelfde zeggen als: buiten de kerk geen zaligheid. Wordt daarbij nu het instituut weggedacht? Volstrekt niet; want de krasse stelling van daareven wordt juist ondersteund met het argument (enim), dat hun, die van Christus' lichaam zich afscheiden, en de eenheid van dat lichaam verseuren (scindunt) door schismatische groepsvorming (factionibus), en daarbij blijven, alle hoop op de zaligheid is afgesneden (praecisa). Men zal in dergelijke beschouwingen het instituut kwalijk kunnen abstraheren van de Kerk. Evenmin als in den aanhef van art. 28 der Ned. Geloofsbelijdenis, als men vandaar verder leest hetgeen erop volgt. De Schotsche belijdenis, 1560, noemt de „algemeene“ („katholieke“ of „universele“) kerk (die de uitverkorenen van alle tijden, naties, volken en tongen in zich bevat) de Kerk, waarbuiten geen leven, geen eeuwige zaligheid is; en daarom verfoeit zij de lastering (blasphemie) van hen, die leeren, dat de aanhangers („professores“) van elke secte of religie (cuiusvis sectae, aut religionis) zalig zullen worden, indien ze maar hun handel en wandel inrichten naar den regel van rechtvaardigheid en eerlijkheid. Verder wordt nog gezegd, dat deze Kerk onzichtbaar is (alleen bekend aan God), maar dat hiermee het instituut niet weggedacht wordt, blijkt wel uit de conclusie, die uit de stelling, dat buiten de Kerk geen zaligheid is, getrokken wordt met betrekking tot seculen e.d.

b). Dr. Kuyper heeft in de citaten A—H wel meer dan eens het woord „pluriformiteit“ gebruikt, doch nergens precies aangegeven, wat hij er feitelijk onder verstaat. Den eenen keer spreekt hij over „pluriformiteit voor het kerkelijk leven“ (B), den anderen keer over „pluriformiteit der Kerk“ (D), of van „pluriformiteit“ zonder meer (B, D), of van „pluriformiteit van het kerkelijk leven“ (F), of van „pluriformiteit der openbaring“ (n.l. der Kerk van Christus) (G), of van „pluriformiteit der Kerken“ (H), of van „pluriformiteit der Kerkformatien“ (H).

Zoeken we, op dit verschil van uitdrukkingswijze attenderende, spijkers op laag water? Allermint. Want het is duidelijk, dat — en wij hechten daar groot gewicht aan — in deze enkele citaten meer dan eens het woord pluriformiteit gebruikt wordt, waar eigenlijk niets anders dan pluraliteit bedoeld is. En tevens, dat het groote vraagpunt, van welk ééne „wezen“ nu eigenlijk wel verscheiden openbarings- of verschijningsvormen moeten worden aangenomen, in dit onzekere spraakgebruik in den nevel blijft hangen.

Maar omdat de bespreking van die punten ons te ver voeren zou, wachten we daarmee liever tot een volgenden keer.

K. S.

„Doleerende opmerkingen“. (II.)

Men zal dan ook met factoren als door ons verleden week vaag werden aangeduid moeten rekenen, eer men constateert, gelijk ds. Mak het doet: „ons gereformeerde volk is niet wakker“, of „er is geen „beweging“ in ons volk gaande, gelijk wij dat van een volk des verbonds verwachten mogen“. Het is ongetwijfeld volkomen juist, maar de oorzaken van het euvel der bewegingsloosheid zijn eerst op te zoeken.

En doet men dat, dan blijken het al te vaak zulke factoren te zijn, als welke door verscheiden klagers of aanklagers worden voorbijgezien, of — in de hand gewerkt.

Van dat voorbijzien noemde ik reeds een enkel voorbeeld; in het nummer van verleden week. Er zou meer te noemen zijn. Zoo vergeet men ook al te vaak, dat er menschen zijn, die voor zichzelf er niets tegen hebben, dat we onzen liturgischen schat wat uitbreiden, misschien zelfs nog veel sterker, dan reeds geschied is, maar die bedenken, dat — zooals trouwens reeds gebeurt — het doorzetten van een dergelijken maatregel uitgelegd wordt als een teeken van onverschilligheid ten aanzien van de zoo noodige vereeniging van alle gereformeerden. Misschien, dat men in kringen, die evenzoo „doleeren“ als ds. Mak het doet, het niet zoo erg vindt, dat er niet meer uitbreiding kwam in de belijdenis. Er zijn er althans, die het heelemaal niet betreuren, dat de uitbreiding der belijdenis niet doorgevoerd is, die daar eigenlijk wel blij om zijn (en er kunnen daarvoor inderdaad goede redenen zijn), maar die nu juist wel het niet-uitbreiden van den schat der liturgische geschriften, met name dan de liederen, heel erg vinden. Zulke „doleerende“ broeders moeten echter bedenken, dat er menschen kunnen zijn, die om dezelfde redenen de uitbreiding der liturgie willen tegenhouden als waarom ze óók die der belijdenis hebben willen remmen voor een deel: ze vreezen, dat op die manier de eene kerkgroep al meer van de andere zich verwijderd, en dat straks de her-

eeniging van moeijelijk w. zich verblij. gaan „dole-“

Ik geloof Gereformeerde goddelooze overbodig in het and over diepga. kennis heb. hinderd en die kerkver. drijvers co. men wil ov. volk: men uitloopt, merktjes. vóór 12, m. zich blind. men geen. eind houd. wat meer.

Het aan. is daarom. generatie l. antwoord. dient. Laat. lijk vind ik. (die ik mel. tijdige betu. stellen van. wezenlijk.

Juist aar. — terecht. verplichtin. beschouwin. van veel v.

Op dit p. den profec. puntjes to. de ontrou. klaagt wel. zijnerzijds. dit toch ei. bond, dat. strikste r. — klaagt. leven sch. klacht n. kingskring. En nu ha. overeenko. ciel als. volk, waa. kwaad hel. En in die.

POPULISCH

De plaats

Wij gel. geboren Z. den Heilig. Dus bren. in aanrak.

Zoodra. de Schrift. richt, wo. bezinning. dat zij on. ding des. leum „o. boren uit. ootmoedig. vangen. voor alma. van myst. de ontvan. is tezeer. ontdekkin. heim zou. dit gehei. wonder d. met de m. staat niet. bezinning. oproept. deze vere.

In de v. sinds de. ken. Die. tuur van. den haar. bleek die. geding, d. Immers, hem. Toe. zaamaan.

1) Refera. Geref. pred.